

De tijd is rijp voor zelfdiagnostiek

Twee jaar geleden richtten klinisch chemici Hans van Duijnhoven en Christian Schoenmakers de Stichting ServiceLabs op. Het is de eerste organisatie die zich richt op professioneel uitgevoerde zelfdiagnostiek voor particulieren. Hoe gaat het nu met de ondernemers en de stichting?

Enthousiast vertellen Christian Schoenmakers en Hans van Duijnhoven (r) over hun gezamenlijke ServiceLabs avontuur.

“We zijn er nog!” grijnst Hans van Duijnhoven. “Ons contract met het Elkerliek Ziekenhuis in Helmond is onlangs met twee jaar verlengd,” voegt hij toe. Christian Schoenmakers naast hem knikt instemmend. Met enige trots kijken de beide initiatiefnemers van ServiceLabs terug op twee jaar hard werken. Aan enthousiasme geen gebrek in dit goed geoliede team. Eind 2004 startten de twee klinisch chemici de Stichting ServiceLabs. Daaraan vooraf gingen nog eens twee jaar van voorbereidingen, het onderhandelen met de Raad van Bestuur van hun ziekenhuis, het vastleggen van alle regels en een discussie met de gevestigde orde van onder anderen medisch specialisten en huisartsen. “Er moest veel water onder de brug door,” zoals Schoenmakers het verwoordt. De kritiek is geluwd en de heren kijken terug op een geslaagde startperiode, met onder andere de toekenning van de NVKC Publieksprijs 2006.

Een nieuwe markt

Van Duijnhoven en Schoenmakers zagen enkele jaren geleden een gouden kans voor hun beroepsgroep van klinisch chemici om zichzelf te profileren. Aanleiding: de opkomst van zelftests, de con-

sument die om zelfbeschikking vraagt én de commercialisering van de zorg. “We anticiperen op een toenemende aandacht voor preventie en vroegdiagnostiek. We richten ons daarom op de groep mensen die meer zekerheid wil over hun gezondheid. Wij vinden dat we vanuit onze professie daarin een verantwoordelijkheid hebben,” zegt Van Duijnhoven. Dat het onderwerp zelfdiagnostiek de aandacht heeft blijkt wel uit het feit dat het komende jaarlijkse internationale congres voor klinisch chemici (IFCC) in Amsterdam er uitgebreid aandacht aan besteedt. ServiceLabs heeft grofweg vier afzetmarkten. Ten eerste de zelfverwijzers, mensen die zonder tussenkomst van de huisarts zelf een test aanvragen. Ten tweede is er het DNA onderzoek zoals ouderschapstests. De derde groep is een grote hoeveelheid aanvragen voor contractresearch uit de industrie en ten slotte maken ZBC's (Zelfstandige Behandel Centra) gebruik van de faciliteiten van ServiceLabs. In 2006 werden ruim

Klant krijgt interpretatie in lekentaal

zevenhonderd orders verwerkt, een groei met 50% ten opzichte van het jaar ervoor. Daarvan waren er zo'n 130 van particulieren, driekwart uit de regio Helmond en de rest uit heel Nederland. De omzet steeg van 67.000 euro in 2005 naar 100.000 euro in 2006.

Toegevoegde waarde

Wanneer een klant een test wil laten uitvoeren zonder verwijzing van de huisarts kan hij op de website van ServiceLabs een aanvraagformulier opvragen en invullen. De klant meldt zich met het orderformulier aan de balie van het Elkerliek Ziekenhuis en kan terecht bij hetzelfde bloedafnamepunt als patiënten die via huisarts of ziekenhuis een test laten doen. Het bloedmonster gaat naar dezelfde analyseafdeling en de resultaten worden indien gewenst in hetzelfde computerprogramma opgeslagen. Het analyserapport wordt vervolgens beoordeeld en commentariseerd door een klinisch chemicus. Het rapport met uitleg gaat naar de klant. “Wij leveren niet alleen een A4'tje met getallen maar een product met toegevoegde

Commentaar bij een laboratorium

Geachte mijnheer,
Graag wil ik de resultaten van de onderzoeken die op ServiceLabs zijn uitgevoerd voor u toelichten.

Uw waarde voor de glucose nuchter is in geringe uw geval sprake te zijn van een gestoord nuchter om er zeker van te zijn dat u nuchter was tijdens houdt in dat u ten minste 8 uur voor de bloed hebben mogen innemen (= geen voedsel of z nuchter was, past het iets verhoogde glucose zorgen te maken over het iets verhoogde g van veel stress of een infectie kan het nuch Een gestoord nuchter glucose, zonder str vergrote kans op de ontwikkeling van di Ik zou u in dat geval adviseren om de g herhalen. Als ook dan de diagnose dia worden, adviseer ik u om jaarlijks uw

De waarde voor het PSA (prostaat s normaal. Er is op basis van deze te ontsteking van de prostaat of pro Mocht u behoefte hebben aan ac dan wil ik u graag wijzen op een zhttp://www.servicelabs.nl/t_p

Met vriendelijke groeten,
en dank voor uw vertrouwen

waarde ten opzichte van zelftests verkrijgbaar bij de drogist of apotheek," vindt Schoenmakers.

De tarieven die ServiceLabs rekent zijn conform de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa), met dien verstande dat de zelfverwijzer er BTW over moet betalen. Het landelijk vastgestelde NZa-tarief is opgebouwd uit een verrichtingendeel en een honorariumdeel. Bovenop deze prijs komt een ordertarief per bloedmonster, onafhankelijk van het aantal tests dat wordt uitgevoerd. De toeslag is voor bloedafname en administratie. Het verrichtingendeel vloeit terug naar het Elkerliek Ziekenhuis voor het inhuren van het laboratorium, het honorariumdeel gaat naar ServiceLabs. Dat ze er financieel uiteindelijk beter van willen worden steken de ondernemers niet onder stoelen of banken. "Maar dan wel op een betrouwbare en integere manier," benadrukt Van Duijnhoven meermaals.

Professioneel opgeleide mensen doen de bloedafname voor de tests, een *state-of-the-art* ziekenhuislaboratorium met externe kwaliteitserkenning voert de tests uit. Twee geregistreerde klinisch chemici analyseren en rapporteren de resultaten en dat alles tegen een landelijk vastgesteld tarief. "In mijn ogen is op ons product maar één ding aan te merken," vindt Schoenmakers, "Dat is of je het ethisch verantwoord vindt om een klant in staat te stellen zelf laboratoriumdiagnostiek aan te vragen. Het staat een ieder vrij om hier een mening over te hebben. Wij stellen graag onze kennis en expertise beschikbaar."

Landelijk netwerk

Zowel Van Duijnhoven als Schoenmakers hebben een fulltime aanstelling als klinisch chemicus in het Elkerliek Ziekenhuis. Alle werkzaamheden voor ServiceLabs gebeuren buiten werktijd. Het vertrouwen van de Raad van Bestuur van het zie-

kenhuis, die hen de kans bood en coöperatief meewerkte aan een contract, heeft daarbij een grote rol gespeeld. Er is zelfs speciaal een Reglement Private Zorg opgesteld. Dit pionierswerk willen de heren nu inzetten om een landelijk dekend netwerk aan te leggen van laboratoria die vergelijkbare diensten aanbieden. Dat alles onder de vlag van ServiceLabs als franchise constructie.

Naast de vestiging in Helmond zijn er twee ziekenhuizen in Drachten en Sneek die bloed afnemen en laboratoriumverrichtingen doen. De uitslagen daarvan worden naar Helmond gestuurd en become-mentarieerd door Van Duijnhoven en Schoenmakers. Ook is heel recent een intentieverklaring getekend met de arts-microbiologen van het microbiologisch laboratorium PAMM in Veldhoven. "Daar zijn we heel gelukkig mee," zegt Van Duijnhoven. "Het is een mooie verbreding op wat wij kunnen bieden." In Veldhoven zullen tests op onder andere SOA's, HIV, parasieten en andere infectieziekten worden gedaan.

Het uitbreiden van het ServiceLabs netwerk gaat echter niet zonder slag of stoot. Klinisch chemici van andere ziekenhuizen zijn in eerste instantie heel enthousiast, maar blijken gaandeweg minder bereid er tijd en energie in te steken. Anderzijds wordt hen ook niet altijd de gelegenheid geboden door de Raden van Bestuur van ziekenhuizen. "Het gaat veel moeizamer dan we aanvankelijk dachten," verzuchten beide heren.

Een manier om het landelijk netwerk wat sneller op te zetten is het aantrekken van laboratoria die (nog) niet een CCKL-test accreditatie hebben. Er is een aparte stichting 'Bureau Medische Antwoord Service' (BMAS) opgericht die via een eigen website tests gaat aanbieden naast ServiceLabs. "We hechten sterk aan een kwaliteitspredicaat, maar ook een niet-geaccrediteerd laboratorium kan prima laboratoriumdiagnostiek leveren. Daarom hebben we naast ons A-merk ServiceLabs een B-merk

Bloedonderzoek als ú dat wilt

BMAS opgericht. Allemaal om ons landelijk netwerk zo snel mogelijk van de grond te krijgen."

Gemiste kans

Concurrentie is er nog niet veel voor ServiceLabs. Afgezien van zelftests die verkrijgbaar zijn bij de apotheek of drogist is er nog maar één vergelijkbaar initiatief. Onlangs is de eerste Check-U winkel geopend in Amsterdam. De klant kan daar binnenlopen

om een bloedmonster te laten nemen dat wordt onderzocht. Van Duijnhoven en Schoenmakers vinden deze concurrentie prima en twijfelen niet aan de geboden kwaliteit. De oprichter van Check-U blijkt echter niet uit de medische wereld te komen. "Een gemiste kans," roepen de ServiceLabseigenaren in koor. "Het initiatief had uit de eigen beroepsgroep moeten komen," vinden ze.

In de nabije toekomst

denken ze niet aan weggaan uit het Elkerliek Ziekenhuis. "Het voordeel van deze constructie is dat we tegen directe kosten de productie neer kunnen zetten," zegt Schoenmakers. "Als je voor jezelf moet beginnen moet je een hal huren en apparatuur kopen. Die kosten zijn veel te hoog." Wel zijn er onderhandelingen gaande om de tariefstructuur meer concurrerend te maken. "Gezien de overcapaciteit van de apparatuur in het laboratorium buiten de piekuren kost een extra analyse dan maar een deel van het NZa tarief. Dat verschil kun je gebruiken om de kostprijs te verlagen," legt Van Duijnhoven uit. Verder hopen ze flink te groeien. "We verwachten niet dat het explodeert maar met wat we nu hebben, 50% groei, zijn we heel tevreden." ●

Bastienne Wentzel

Info: www.servicelabs.nl en www.bmas.nl

ServiceLabs
Tijdschrift

Uitgeverij

uw verzoek door

mate verhoogd. Er lijkt in glucose. Het is belangrijk de bloedafname. Dat afname geen calorieën zou (toete dranken). Als u niet de daarbij en hoeft u zich geen glucose. Ook als er sprake was antere glucose iets verhoogd zijn. ess of infectie, duidt op een abetes mellitus (=suikerziekte). lucosebepaling na 3 maanden te abetes mellitus nog niet gesteld kan nuchtere glucose te controleren.

specifiek antigeen) in uw bloed is st dan ook geen aanwijzing voor een staatkanker. Intergrondinformatie over de PSA test, pagina op onze website: sa.htm.

in ServiceLabs,